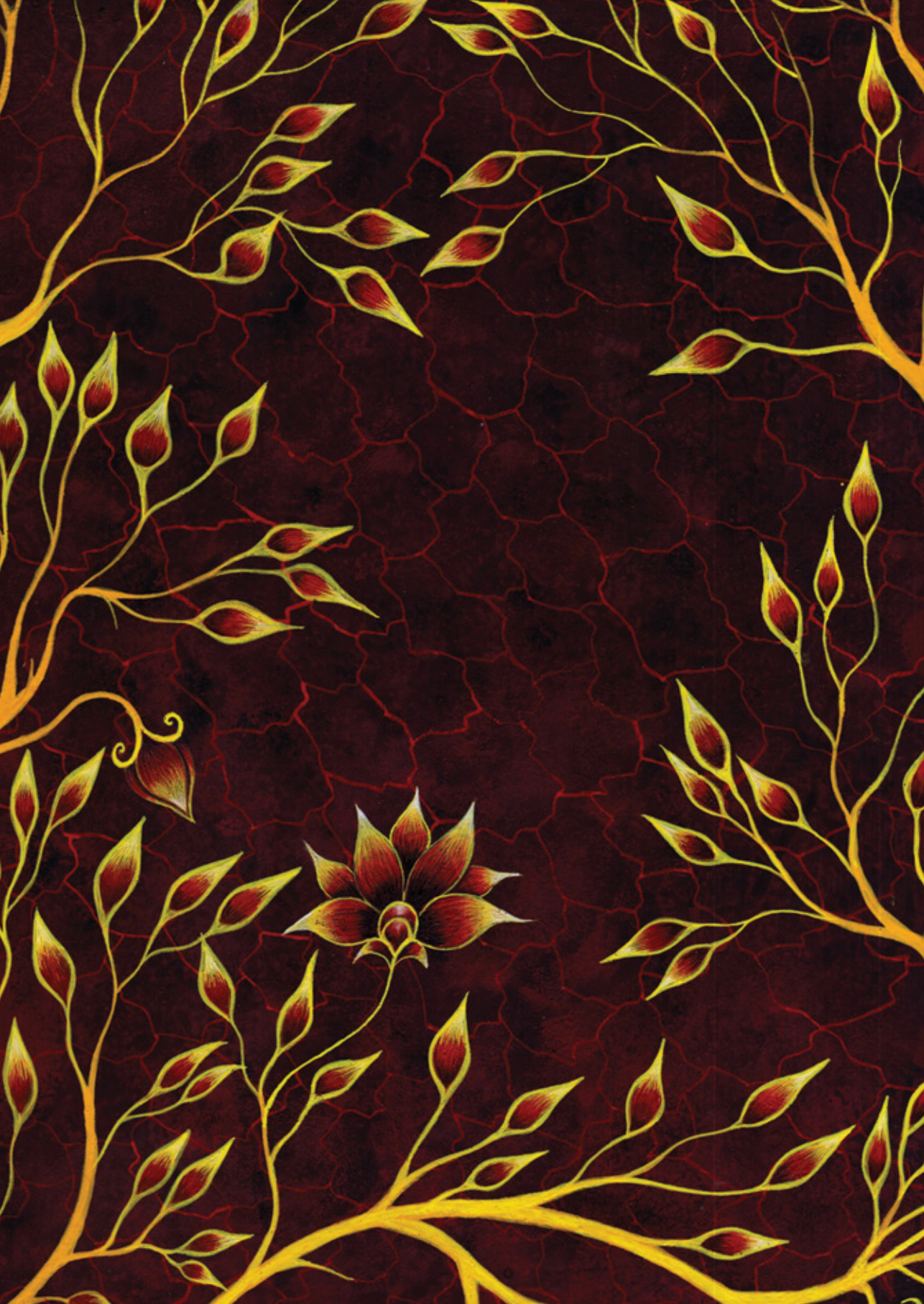
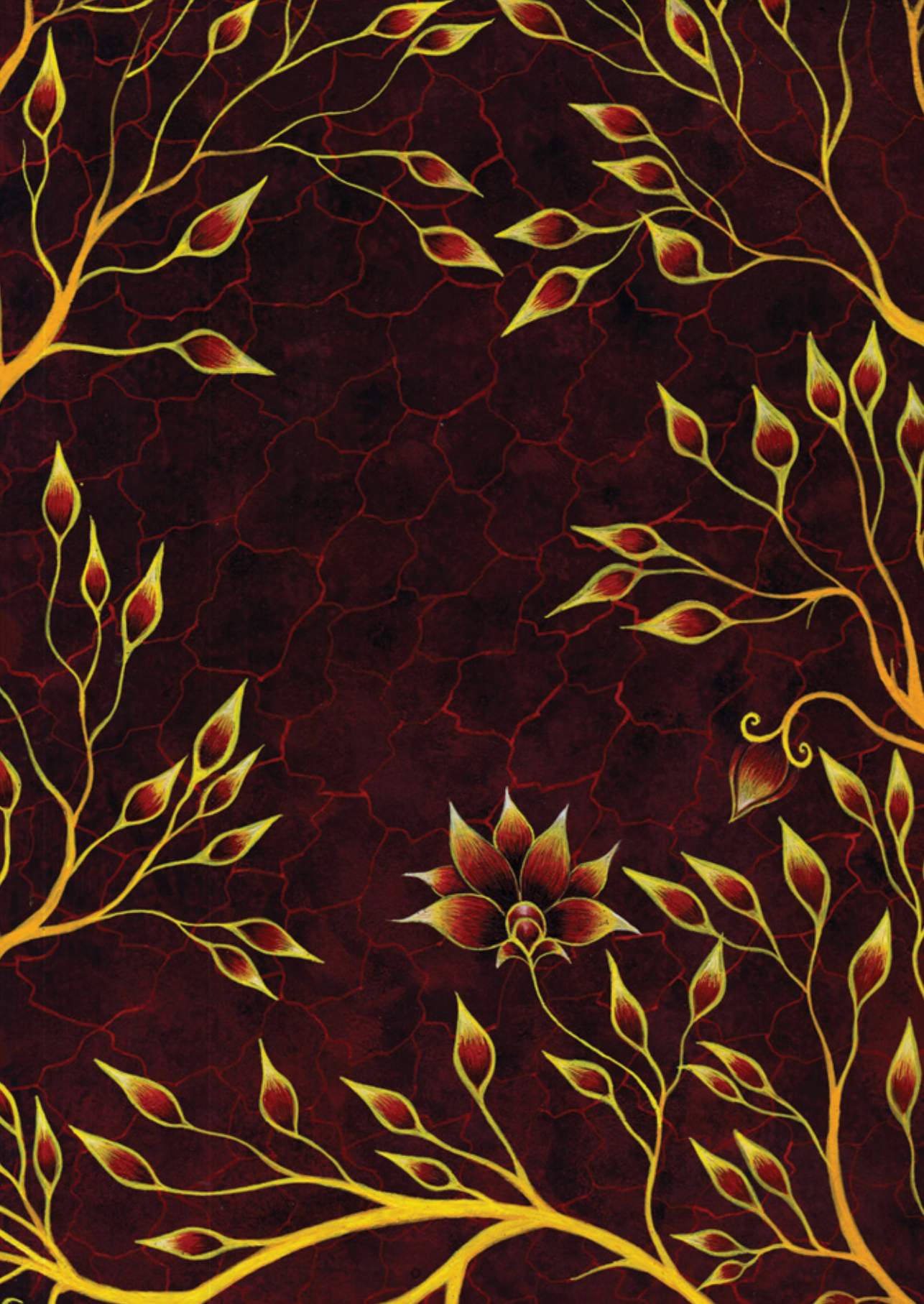

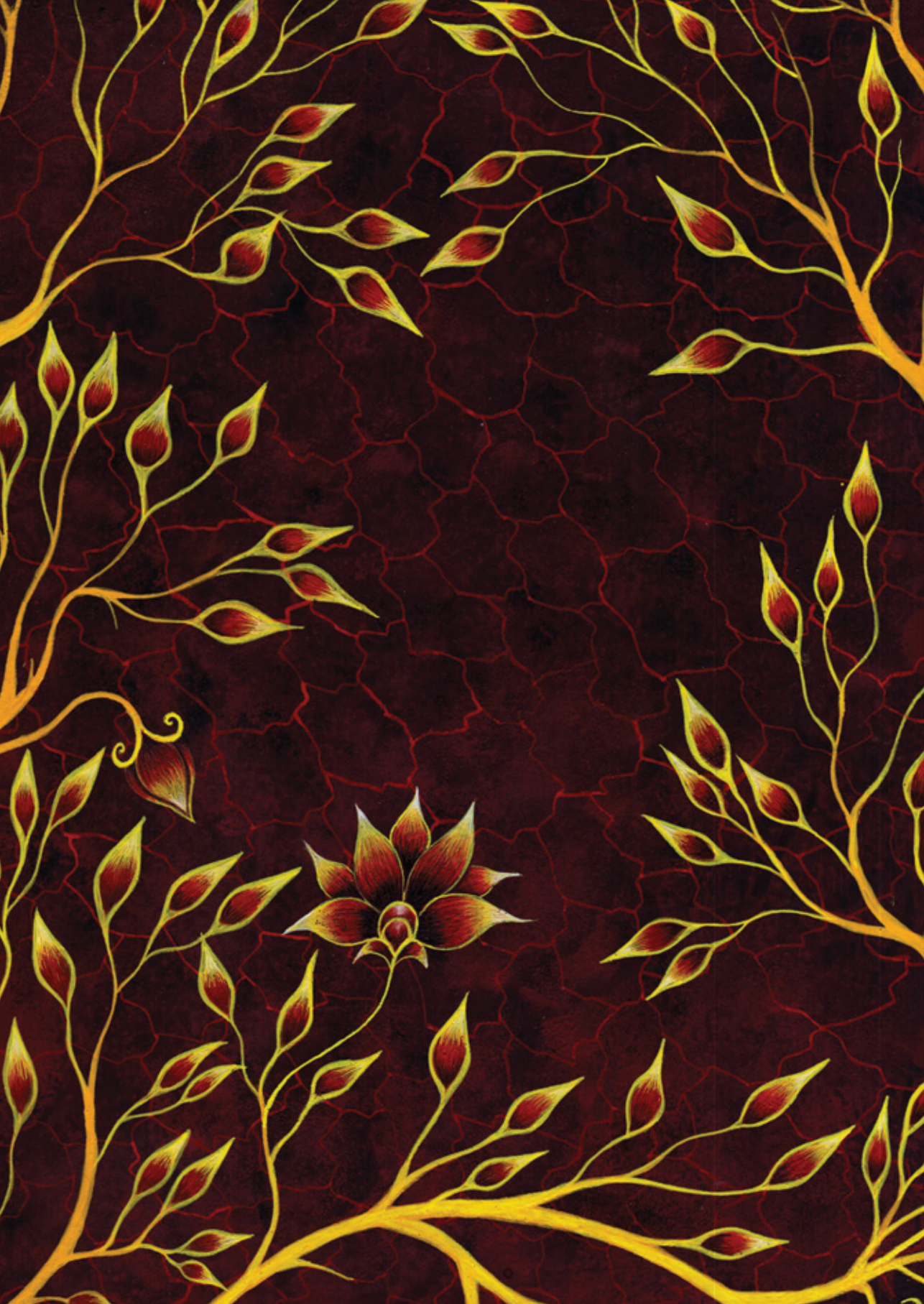
NERINGA VAITKUTĖ
VAIVORYKŠČIŲ
ARKOS

Nėko rimto

VAIVORYKŠČIŲ
ARKOS

*Skiriu savo mielai sesei Jurgitai, nuostabiai dukterėčiai Gabytei,
mylimam Olegui, kantriausiam pasaulyje vyrui ir tėtukui.
Ir Neringai Šakinienei, tobuliausiai iš visų draugių. Ačiū jums.*

Autorė

Leidinio bibliografinė informacija pateikiama Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos Nacionalinės bibliografijos duomenų banke (NBDB).

© Tekstas, Neringa Vaitkutė, 2012
© Iliustracijos, Neringa Vaitkutė, 2021
© Leidykla „Nieko rimto“, 2022

ISBN 978-609-441-803-7

Neringa Vaitkutė

VAIVORYKŠČIŲ ARKOS

Iliustravo autorė

Vilnius
2022

NELAUKTA NEPAŽĪSTAMA GIMINAITĒ

Niekada nežinai, kā ant savo sparnu atneš audra. Baugu atverti duris, ī kurias netikētai kažkas pasibeldžia tamsiā lietingā naktī...

Iš Rododendro Auksarasio „Nuotykiu atsiminimu“

TOKIO bjauraus žaliagēlio mēnesio dar nēra buvē. Kai prasi-
dējo vasara, dangus tarsi pratrūko. Lijo kiauras dienas, perkūnija
dundējo īstis naktis, o jei per stebuklā nustodavo lyti, miškā ap-
gaubdavo tiršta žvarbi migla.

– Šiomet ir vasarvidī teks švēsti namie, – tarē Rudis, žvelgdamas
pro langā, – taip šlapia ir nyku. Tokiu oru tik prie židinio kiūtoti,
pakišus kojas po vilnoniu pledu.

– Tiesā sakai, – atsiliēpē Emas, – štai Eara išējo palakstyti
po balas, pasigavo slogā ir dabar serga. Baisu, pačiame vidurva-
saryje... – burbējo dēliodamas runu kortas. – Burtai sako, kad
sulauksim svečiu.

– Tu dažnai apsirinki, – irzliai atkirto Rudis. – Jei mano protē-
viai būtu buvē pranašai, aš tikrai pasinaudočiau savo gebėjimais...
ir tokiu oru svečiu neburčiau.

– Ak, nutilk gi tu, – nutraukē jī Emas. – Tavo tėvai skrajūnai,
o tu dar nebuvai atsiplēšęs nuo žemės, nors daug mažesni Sidabra-
miškio vaikai seniai skraido.

Įskaudintas Rudis nieko neatsakē. Kā padarysi – vējas jo ne-
mēgsta. Be to, baugu. „Kas bus, jei nukrisiu, – niūriai mastē jis. –

O jeigu atsitiks kaip mano mamai? Vėjas jos nepagavo. Jei ne tėtis, dar nežinia, kaip viskas būtų pasibaigę.“

– Na tiek to, – tarė Emas, visas suapvalėdamas, – žinau, kad bijai. Man irgi būtų baisu. Nenorėjau ižeisti, tik labai nemėgstu, kai šaipaisi iš mano sugebėjimų.

– Niekis, – burbtelėjo Rudis ir priėjęs prie krosnies smarkiai pamaišė žarijas. – Gal malkų dar užmesti? Garbės žodis, šįryt radau ausyse pelėsių!

Į langą teškoeno lietus. Retsykiais tamsą perplėsdavo skaisčiai mėlynas žaibas, o po kelių sekundžių per mišką nusirisdavo duslus griaustinis.

– Gerai, kad mūsiškis medis stiprus ir sveikas, – pasakė Emas ir jo kailiuku nuvilnijo šakelių raizgalynė, – ir kad tavo senoliai taip sumaniai juo rūpinosi.

Rudis nieko neatsakė. Jis žinojo, kad Sidabramiškis sensta ir nyksta. Didingi medžiai pamažėl meta lapus, susiraukšlėjusius, negyvus. Kai kur žievė lupasi dideliais balsvais skivytais, atidengdama mirusią medieną.

Keista liga užklupo prieš trejus metus, kai ankstų pavasario rytą, dar prieš aušrą, virš girios praskrido vaiduoklišku paukščių būrys. Tie, kurie gyveno aukščiau, pasakojo, kad paukščiai buvę dideli, pilki, tik jų akys spindėjusios raudonai. Vienas sudejavo tokiu širdį veriančiu balsu, kad aukščiausio medžio viršūnė apšarmojo ir jis tuoj pat apmirė. Lapai kaip tūkstančiai rudų drugelių nubyrėjo žemyn, medis atsiduso ir krūptelėjęs nurimo visiems laikams. Vėjas daugiau negrojo jo šakomis, jauni lapeliai neišsiskleidė, o skrajūnų šeima, kuri ten gyveno, liko be pastogės ir be seno gero bičiulio.

Buvo ir kitų nerimą keliančių ženklų: skardziabalsė Deimantėlė nuseko, nors lijo be paliovos. Naktimis, kai nešviesdavo pilnatis,

miškais lėtai traukė būriai neregėtų gyvūnų – niekas negalėjo tiksliai apibūdinti, ką matęs, visi minėjo tamsoje raudonai šviečiančias akis ir begalinį liūdesį, kuris seka įkandin tylių kaimenių kaip šešėlis. Per vieną vienintelę naktį subyrėjo visi Sidabramiškie veidrodžiai, o šukelės apsiblausė. Stiklinis fontanas prižėlė violetinių maurų, ant kurių vis iškildavo nuodingų oranžinių pūslių. Jos trankiai sproginėjo pripildydamos Iškilmių laukymę nepakeliamo dvoko. Negimė nė vienas naujas skrajūnas, niekas nepaliko naujo pranašo. Vėjas vis rečiau padėdavo skrajūnams išsilaikyti ore, jis tarytum apkurto. Rudžio mama kartą ėmė kristi iš baisaus aukščio... Ir, nors tėtis laiku ją pagavo, liko bežadė – tarsi būtų palikusi savo kūną. Ji nekalbėjo, pati nevalgė – ją reikėjo maitinti per prievartą, kvėpavo ramiai ir lėtai, lyg miegodama.

Žinoma, Sidabramiškis nebuvo išskirtinė vieta žemėje. Gyventojai čia pykdavosi ir vėl taikydavosi, patirdavo nuoskaudų ir išdavysčių, tai vienus, tai kitus namus aplankydavo mirtis, kildavo ir potvynių, ir gaisrų... Bet niekada dar nebuvo užplūdęs toks nerimas ir liūdesys...

Tada tėtis ir būrys pačių stipriausių skrajūnų iškeliavo ieškoti atsakymų. Ir niekas nieko apie juos daugiau negirdėjo. Mamą išgabeno pas senelę, į kitą girią, tad Emas ir Rudis jau tris mėnesius tvarkėsi vieni.

Rudis rūpinosi namais, lankė mamą, ištvėrė net jos nieko nematančias akis ir ledinę nejudrią ranką, kai bandydavo sugniaužti pirštus.

Be to, rūpinosi Emu. Juk jis buvo netikras jaunesnis Rudžio broliukas, pamestinukas, paliktas po medžio šaknimis. Tiesą sakant, visi pranašai buvo pamestinukai. Sklandė gandai, kad suaugę pranašai gyvena tamsiuosiuose bokštuose rytinėje karalystės

dalyje, niekada iš jų neišeina, o pranašystes rašo ant pergamento skiautelių ir pririša šikšnosparniams prie kaklų, kad nuneštų, kur reikia. Gal dėl to niekas nėra regėjęs suaugusio pranašo...

Rudis mąstė apie visas šias nerimą keliančias keistenybes ir jam darėsi baugu. Negeri dalykai vyko miškuose. Labai negeri.

Staiga kažkas garsiai pabeldė. Broliai krūptelėjo.

– Svečiai, – drebančiu balsu suniurnėjo Emas. – Pranašystė pasitvirtino. Eik atidaryk duris.

– O kodėl pats neatidarai? – atkirto Rudis. – Nekenčiu lietaus ir tamsos.

Dar kartą kažkas pabeldė.

– Žinai, kaip nori, bet aš atidarysiu, – Emas nerangiai atsistojo, staiga grėsmingai išsipūsdamas, – o tu dėl viso pikto pasiimk žarsteklį.

Jis atsargiai pritipeno, tylutėliai nukėlė sunkų skląstį (o dar žiemą niekas namų nerakindavo) ir staigiai patraukė duris į save.

Šviesa išsiliejo į lauką kažkaip nenoriai, lyg bijodama tamsos. Ugnis raudonai atsispindėjo tūkstančiuose lietaus lašelių. Už durų stovėjo didelė raina žiurkė. Nuo jos suknelės ir permirkusio kaspino ant žemės varvėjo vanduo.

Kelias sekundes visi trys spoksojo vieni į kitus.

– Aš Ida, – prisistatė žiurkė, – nuotykiautoja iš Paokeanės. Jūsų pusseserė. Ar galiu užėti?

Ir, niekam nespėjus pratarti žodžio, susmukusi parkrito tiesiai į balą.

IŠMINTINGI SPRENDIMAI

*Niekada nebėk nuo gudruolės, gal įvyko stebuklas
ir šį kartą ji bus naudinga!
„Pamokymai jauniems naiviems skrajūnams“*

EMAS su Rudžiu griebė Idą už letenėlių ir įvilko vidun.

Rudis pridėjo ausį jai prie krūtinės ir įdėmiai įsiklausė.

– Tuksi, – pasakė jis, – tik labai jau silpnai, – paskui pasikasęs ausį pridūrė: – Ji, matyt, serga.

– Turbūt ilgai iki mūsų keliavo, – tarė Emas. – Girdėjau, ta Paokeanė pasaulio krašte.

– Nesimokei geografijos. Pasaulio kraštas kitoje pusėje. O okeanas... jis priešingoje.

– Vis vien nearti, – Emas pristūmė prie židinio gėlėtą sofą, mamos mėgstamiausią. – Paguldykim ją čia. Be to, reikėtų arbatos. Ir daktaro.

– Ryt nubėgsiu, kai nustos lyti, – pažadėjo Rudis, – o arbatos tikrai reikėtų... Kaip manai, čiobrelių, liepžiedžių ir medaus tiks?

– Įmesk dar smulkintų eukaliptų lapų ir cinamono. Tik padėk man paguldyti pusseserę ant sofutės.

Jiedu draugiškai pakėlė Idą – Emas už pažastų, Rudis už liesų kojųčių. Toje vietoje, kur ji gulėjo, liko balutė.

– O, negalim tokios šlapios guldyti į lovą.

– Nieko, prie ugnies kaipmat išdžius, – nuramino Rudis, – užmesk dar malkų, o aš lekiu į virtuvę...

Kai arbata užvirė, Rudis sugirdė ją Idai mažu sidabrinu šaukšteliu. Paskui juodu su broliu įsitaisė prie ugnies, šiek tiek pažaidė šachmatais ir tingėdami eiti į savo lovas čia pat ant kilimo sumigo.

Rudį pažadino kimus kosulys. Ida kosėjo – net antklodė šokinėjo. Lauke šniokštė pilkas lietus. Židinyš pernakt užgeso, todėl kambaryje pradėjo kauptis drėgmė.

– Pabusk, – Rudis timpltelėjo Emą už striukos uodegytės, – pakurstyk ugnį, aš bėgu daktaro.

– Daaar taip anksti... be to, lyja... – suniurnėjo pranašas. – Ar negaliu dar truputėlį pamiegoti?

– Kelkis, tinginy, juk nesirengi eit žiemos miego, – Rudis apsilvilko apsiaustą ir nudžiugo pastebėjęs, kad rankovės per trumpos. – Aš, beje, paaugau, o tu tik storėji ne dienom, o valandom.

– Niekis, man apvalumai tinka, – atržė Emas ir nušlepsėjo į vonią valytis dantų.

– Nepamiršk ugnies, – dar priminė Rudis ir išlindo į lauką.

Buvo baisiai nejauku. Medžių lapeliai susisuko, kad lietus jų nenudraskytų, žolė pagelto, visur tvyrojo pilkuma ir nuobodulys. Rudis užvertė galvą, nužvelgė sunkius debesis ir tvirtai įsisupęs į apsiaustą nušlepsėjo per balas.

Daktaras gyveno toli – pačiame miesto pakraštyje. Iš ten jam buvo patogiau kasdien vaikščioti į Neprijaukintą girią vaistažolių, sakų, kvapiųjų aliejų, grybų ar gydomosios magijos.

Kelias iki gydyklos buvo tolimas, tačiau vedė per tankiai gyvenamas, prižiūrimas vietas. Languose degė šviesos, kažkas tyliai grojo fleita. Nors namai atrodė jaukūs, lietus gerokai gadino nuotaiką. Rudžiui sušlapo ir sužvarbo letenos. O gobtuvas trukdė matyti.

Žlegsėdamas per balas Rudis priėjo žvynuotosios miškinės gudruolės namus. Ji tupėjo balkone spoksodama į lietu. Pamačiusi Rudį tuoj pat stryktelėjo žemyn ir atsitūpė vidury takelio.

– Labas, Rudi, – sušuko linksmai, nes gudruolėms retai kada subjūra nuotaika. – Kur trauki? Ar galiu ir aš kartu?

– Einu su reikalais, – burbtelėjo Rudis, kuris labai nemėgo miškinių žvynuočių. Su jomis susidūręs visada likdavo apmulkintas.

– Na leisk, atspėsiu, – suulbėjo gudruolė, – tu eini ne pas draugus, nes nuo tada, kai prasidėjo lietūs, nustojot vieni pas kitus svečiuotis...

– O gal tu lipk į savo viršūnę, – Rudis pabandė gudruolę apeiti, bet ji atsigulė skersai kelio ir pradėjo vartytis baloje, kikendama iš smagumo. Kai turi žvynuotą odą, lietus tau nėra motais.

– Na leisk, atspėsiu, – erzino gudruolė, žybčiodama geltonomis akimis. – Neini į turgų, nes šiandien ne turgaus diena. Neini pas burtininką, nes jis išvykęs. Neini į mokyklą, nes ji neveikia. Lieka viena: tu trauki į gydyklą, bet jei ir toliau eisi šituo keliu, ten nepateksi!

– O kodėl?

– Jei leisi eiti kartu, pasakysiu.

– Atstok, – Rudis piktai numojo ranka, peršoko gudruolę (nors tai blogas ženklas) ir buvo benueinas, bet gudruolės žodžiai vis dėlto privertė jį sustoti lyg įbestą.

– Tiltas sugriuvo. Vakar naktį. O gal kas nors tyčia jį nugriovė. Girdėjau tik didelį bum! O ten nubėgusi pamačiau tik griuvėsius ir daug skrajūnų, rypuojančių virš prarajos. Trumpasis kelias iki Neprijaukintos girios atkirstas.

TURINYS

NELAUKTA NEPAŽIŠTAMA GIMINAITĖ ...	5
IŠMINTINGI SPRENDIMAI ...	9
BAUGIOS NUGIRSTOS PASLAPTYS ...	16
NE NUOTYKIAUTOJA? ...	24
PASLAPTINGA KAŠTONMEDŽIO DĖŽUTĖ ATSIVERIA ...	36
SULAUKĖJUSI BIBLIOTEKA ...	42
BIBLIOTEKOS MEDŽIO DVASIA ...	50
ŽEMSLIEKIŲ RAITELIAI ...	56
DIDIEJI STALAKTITAI ...	63
PASKUTINĖ TAUTŲ TARYBA ...	72
PABĖGIMAS Į VASAROS NAKTĮ ...	80
KEISTAS RADINYS ...	89
BJAURYBĖ PRINCAS ...	96
NELAISVĖJE ...	105
PATI BLOGIAUSIA VAKARIENĖ PASAULYJE ...	112
PASLAPTINGAS RAŠTELIS IR PLEPŪS VABALAI ...	120
RAŠTINGUMO IR DIPLOMATIJOS PAMOKA ...	127
LIŪTAŽIURKIŲ KRONIKOS ...	132
ŠMAIKŠTUOLIS ARZAS ...	138
VĖL KARTU ...	144
KĄ BUVO PAMIRŠUSI IDA ...	150
KRAUPIEJI PELKYNAI ...	156
DIDINGASIS RUDIS ...	166
TRUMPAS ATOKVĖPIS ...	173

NEBYLŪS UŽPUOLIKAI ...	179
TIESIOG NESUSIPRATIMAS ...	185
DAR VIENAS APMAUDUS NESUSIPRATIMAS ...	193
ARZO NARSA ...	198
LINKSMA PUOTA IR LIŪDNAS ATISISVEIKINIMAS ...	204
ATSPINDŽIŲ TARPEKLIS ...	211
DEVINTASIS KELEIVIS ...	218
ESTA ...	223
NETIKĘS ARZO PASIRINKIMAS ...	233
METALINĖS PABAISOS, ERŠKĖČIAI IR SPĄSTAI ...	241
SUTEMŲ KRAŠTAS ...	249
NEĮTIKĖTINA IŠDAVYSTĖ ...	259
APSĖSTŪJŲ GOLEMŲ SLĖNIS ...	267
VISAS PASAULIS ANT VAIKIŠKŲ PEČIŲ ...	277
ERDVĖS VARTAI ...	284
MIRGULYS, KURIS JUOKIASI ...	293
KITI NEMATOMI PADARAI ...	298
TIKROJI IDA ...	305
LEDĖJANTIS PASAULIS ...	310
ATOKVĖPIS PRIEŠ AUDRĄ ...	319
BERILO PILIES VALDOVAI ...	326
PABAISOS UŽUOGLAUDA ...	333
KRYTIS Į MIRTĮ ...	339
UGNINIS MEDIS, LEDINIS LIZDAS ...	343
VISOS PASLAPTYS IŠAIŠKĖJA ...	351
EPILOGAS ...	359
ŽINOMŲ PASAULIO TAUTŲ KATALOGAS ...	370
APIE SIDABRAMIŠKĮ ...	379

Pirmoji lietuvių rašytojos Neringos Vaitkutės fantastinės trilogijos dalis nukelia į pasaulį, paremtą magijos dėsniais, su savais gyventojais, vietovardžiais, giminystėmis. Romane ryškūs amžinos gėrio ir blogio kovos motyvai, plėtojamos draugystės, ryšio su gamta temos. Detalus pasakojimas leidžia susidaryti tikrovišką įvykių vaizdą, o žaismingi veikėjai pelno skaitytojų simpatijas. Ši „Vaivorykščių arkų“ leidimą puošia pačios autorės pieštos iliustracijos.

Fantastikos, nuotykių ir įtraukiančių šiurpuliukų mėgėjų jau pamilta rašytoja Neringa Vaitkutė 2013 m. už knygą „Vaivorykščių arkos“ gavo reikšmingiausio metų debiuto apdovanojimą. Autorės knyga „Klampynių kronikos“ 2018 m. apdovanota Prano Mašioti premija už geriausią metų knygą vaikams ir paaugliams bei buvo nominuota Metų knygos vaikams rinkimuose. Antroji knyga apie nuotykius Mažųjų Klampynių miestelyje „Klampynių kronikos. Neramios dienos“ 2020 m. taip pat nominuota Metų knygos vaikams rinkimuose.

KITOS NERINGOS VAITKUTĖS KNYGOS:

„VAIVORYKŠČIŲ ARKŲ“ TRILOGIJA

„Vaivorykščių arkos“

„Titnago plunksna“

„Šnabždesiai bedugnėje“

„TAMSOS“ TRILOGIJA

„Tamsa, kuri prabudo“

„Miestas be padangės“

„Devynetas tamsos nešėjų“

„Neišduosiu tavęs“

„Jeronimas Dryžius ir Įsivaizduojamų draugų departamentas“

„KLAMPYNIŲ KRONIKŲ“ SERIJA

„Klampynių kronikos“

„Klampynių kronikos. Neramios dienos“

„Klampynių kronikos. Pamiršti dievai“

Redaktorė Giedrė Kmitienė

Maketavo Miglė Dilytė

Tiražas 3000 egz.

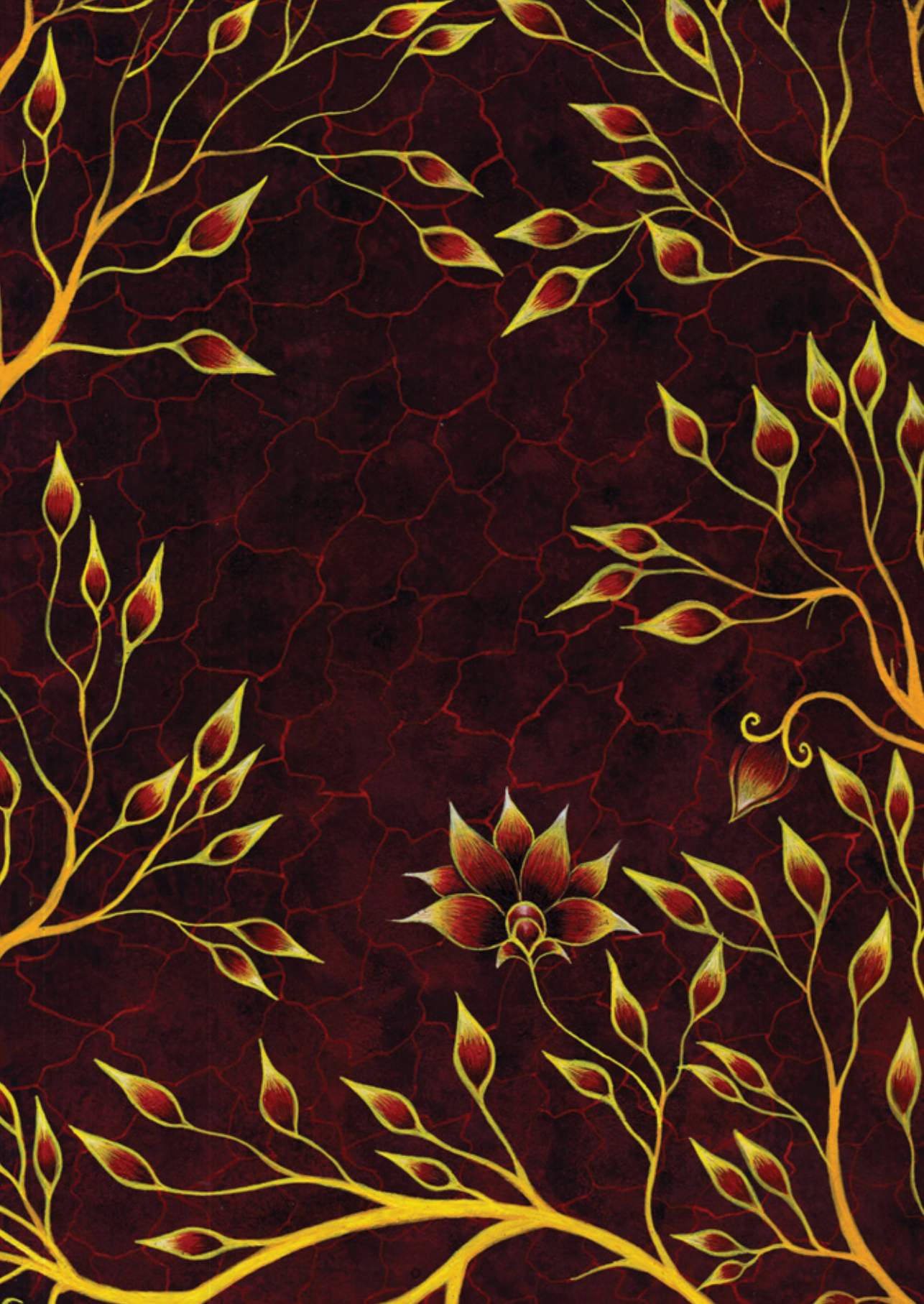
Išleido leidykla „Niekorimto“

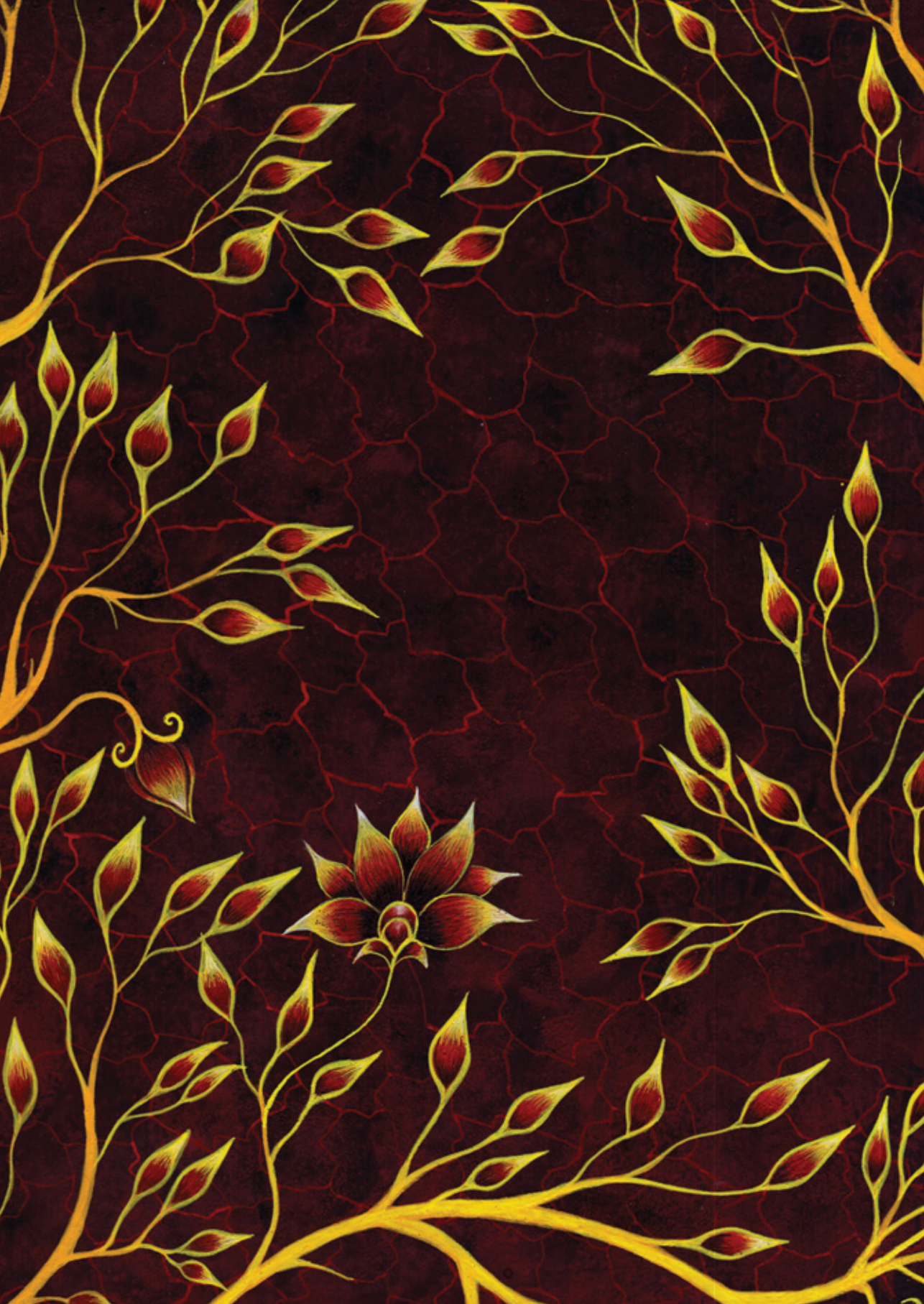
Dūmų g. 3A, 11119 Vilnius

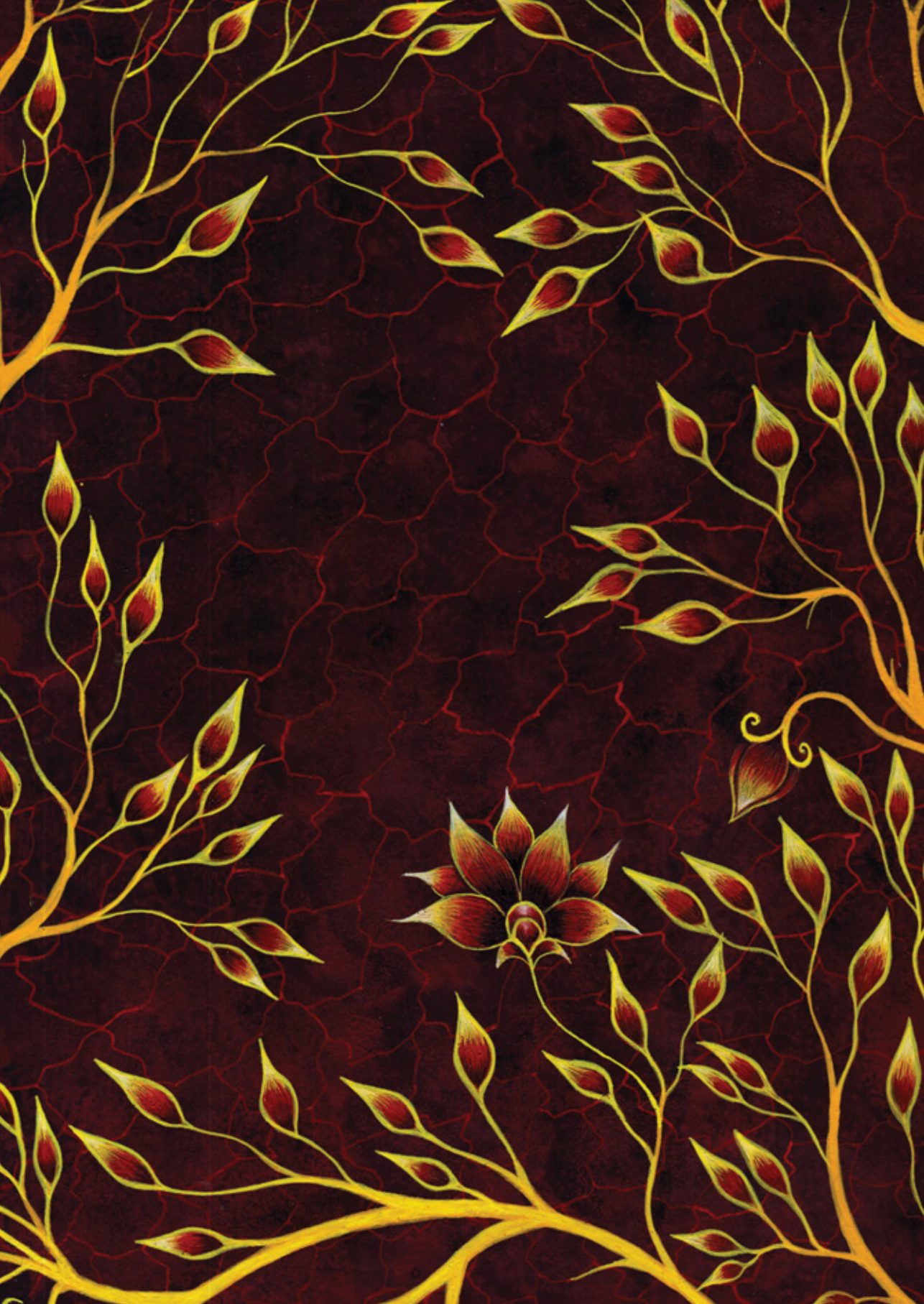
www.niekorimto.lt

Spausdino UAB BALTO print

Utenos g. 41A, 08217 Vilnius

ŽVILGTELĖK į nepaprastą pasaulį,
kuriame prijaukintuose medžiuose gyvena
skrajūnai, ateitį spėja pranašai,
okeano pakrantėje aitvarus gamina
nuotykiautojai, atradimų ieško gudruolės,
o požeminėse olose žemsliekiais
jodinėja kurmiai...

KELIAUK vieninteliu išlikusiu skraidančiu burlaiviu,
kuris gali lėkti greitai kaip mintis, o prireikus –
tilpti į mažą stiklinį buteliuką.

PASIRUOŠK pajusti iš kiekvieno puslapio
pulsuojančią magiją, pakilti vaivorykštės arka,
pasinerti į kvapą gniaužiančius nuotykius
ir stoti į lemiamą gėrio ir blogio kovą,
kol iš visa gaubiančios tamsos
dar sklinda trupinėlis
šviesos...

www.niekorimto.lt

Užsuk, net jei tu ir ne vaikas

